

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Hieronymi Dandini Cæsenatis E Societate Iesv De Corpore
Animato Lib. VII.**

Dandini, Girolamo

Parisiis, 1611

LIV. De vnguibus

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95641)

in digitis quatuordecim, in toto pede sex & viginti numerantur. Præter sesamina ossicula, quæ non minus in pedis, quam in manus articulis reperiuntur.

12 mus. Totus porò pes tum flexitur & extenditur, tum ad latera trahitur. Retrosùm flexunt hi musculi. Primum duo, qui vtrinque ex extremo femoris osse genivè articulo enati suo ventre precipuam partem prominentem apponunt carnem, & vno communi prælongo tendone, cui certius accedit perquam item carnosus ex posteriori parte articulationis fibule ad tibiam; in posteriorem calcis sedem inseruntur. Adest & quartus ab externa femoris extremitate prodians, moxque gracilis factus ad posteriorem calcem deductus. Et quintus, qui ab ea tibia, & fibula parte, qua sub communi articulatione dilatatur, in inferiorem tarsi sedem definit: paulò scilicet altius pedem flexens, quam superiores quatuor, ut summis etiam digitis possimus erigi.

Extendunt autem antrosor hui. Primus ab anteriori tibia fibulaque articulatione ad illud os metatarsi descendit, cui pollex articulat. Altera suprema fibula externa ad idem metatarsi os; aut ad illud interdum, cui medius innititur digitus, progreditur. Tertius ex eodem ferè principio sub hoc secundo metatarsi os illud petit, cui minimus adiungitur digitus. Quò etiam portio quadam pertinet illius musculi, quem ad mouendos digitos mox pertinet dicam.

Denique ad latera introsor aut extrosor trahitur pes, mox peculiari aliquo musculo, sed aliquo ex his ipsi trahente laxatis cæteris aduersi lateris.

Digitos pedis mouentes musculi. Ad extremum pedis digiti persimili mouentur modo, quo digiti manus. Flexuntur enim & contrahuntur, tum musculo à calcis osse ad secundum quatuor digitorum articulum ducto: tum duobus alijs à superiori tibia fibulaque regione sub planta altero ad tertium eorundem articulum prioribus perforatis protenso; altero ad secundum pollicis os deriuato.

Pantaris musculus. Ad primos verò articulos, ut in manu à metacarpijs, sic in pede à metatarsi ossibus pertinent musculi sed musculosa potius congeries & moles, quam minus exquisitè distinguere ac separare liceat. Nec parum vniuersam hanc pedis contractionem iuuat gracilis ille per totam plantam extensus cutique obnatus (quem plantarem propterea dicemus) palmari manus respondens. Extendunt autem quatuor quidem digiti musculo vnicò ab externa summa tibia ad ipsos quadruplici tendone pertinente. Pollex autem alio sibi proprio à media ferè fibula enato. Adducunt etiam intrò quatuor digitos exigui quatuor musculi ex calcis osse deriuati & per plantam ad illos ducti: pollicemque alius externo attentus lateri.

At postremò abducuntur extrà alijs in superiori pedis parte ex tarsi ossibus in pollicem tresque proximos digitos distributi (qui flexioni quoque simulantur non parum) & peculiari quodam ab externo calcis latere per externum pedis latus in minimum inserto digitorum.

DE VNGVIBVS.

CAPVT LIIII.

Æterùm tum manus tum pedis supremis digitis adiecti vngues sunt; substantia mediæ inter cartilagine & ossa, cartilagine durioris at mollioris osse.

Cum enim tum ad firmandas & communiendas digitorum extremitates velut carnis propugnaculum pertineant, vt in 4. lib. de part. cap. 10. Aristoteles scripsit: tum ad manuum apprehensionem iuuandam: mollis quippè caro cedit, reflectitur, & subuertitur duorum incursum corporum: eos quidem non prædura ossi substantia consistere oportuit, quoniam & ad apprehendendum & continentium non flexerentur; & facile rumpentur, nihil omnino cedentes; duraque à duris labuntur: ea tamen durior, quam cartilago, esse debuit, quo firmior apprehensio esset lætiòque minor. Propterea neque superiores neque inferiores digitorum summitatibus vngues esse oportuit. Qui enim superant, minutas res, vt pilum, non apprehendunt. Si verò ad extremos non perueniant digitos infirmior est ad apprehendendum caro.

Vnguis 10. modo. Nugatur autem Galenus, cum in primo libro de partium vsu cap. 8. Aristotelem reprehendit, qui vngues affirmans instar propugnaculi factos fuisse, haud satis exposuerit quale propugnaculum hoc esse natura voluit, an aduersus frigora, vel calorem, vel vulnerantia, vel quasiantia. Magis ipse reprehendendus est, qui solum apprehensionis vsu agnouit. Quippè manus proptia est apprehensio, non pedis, cuius tamen digitis præfixi sunt vngues: neque animalibus omnibus communis, quæ vngues aut vngulas habent; sed solius hominis, aut perpaucorum certè animalium. Itaque non generalis, sed specialis is vsus est: quemadmodum & scalpere, & mundare, aut excoriare, & vellicare, & diuellere, & siquid est aliud eiusmodi; & in bestijs quibusdam rapere, defendere sese, aut lædere. Generale omnibus propugnaculum est; non aduersus frigora aut calorem, sed aduersus duriorum ac lædentium corporum incursum, à quibus extrema illa partes lædi potuissent, si molles profus fuissent. Argumento illud est, quòd equorum vngulis etsi præduris ferreæ quoque adduntur soleæ quarum sanè alius, quam propugnaculi aduersus hæc iniurias, non est vsus. Eiusmodi quidpiam prouida quoque animalibus plerisque natura parauit.

Cur em. uentur. Eandem ob causam curuantur gibbæque constant superficie: non solum quòd rotundam sequuntur digitorum formam; sed etiam quòd hæc figura ad resistendum iniurijs sit firmior.

Vnde oritur. Empedocles ex neruis eos per congelationem credit nasci. Et Hippocrates in libro de principijs, & libro de natura pueri, ex ossibus & neruis deducere vsus est Aristoteli ex cute potius; vt & pilos, & cornua, libuit deriuare in secundo libro de animalium procreatione cap. 4. Colorem namque cutis imitantur, & alba & magna & vario modo diuersa pro colore cutis redduntur. Nam & quotidie crescunt & vsu teruntur & excremento ab ossi & neruorum nutrimento diuerso renouantur.

*Vita &
sensus ex
partes tres.*

Progrediuntur quidem venæ, arteriæ, & nerui, nõ ad vnguium modo radicem, sed etiam sub vnguib; ad digitorum quoque extremitates: verum hæc ad nutritionem, vitam, & sensum digitorum pertinent: vngues nutritionis omnis veræ vitæ ac sensus expertes sunt: eodemque, quo de pilis, dentibus, & cornibus antea dictum est, se habent modo.

*Natura
in hoc
corpore
paterfamilias
similis.*

Itaque vniuersam hanc humani & vero animati corporis considerationem philosophi verbis illis concludam, quibus naturam in hoc moliendo & conseruando corpore sapientissimo Patri familias in suæ domus administratione similem fecit. Partium, inquit, vnaquæque ex alimento gignitur: nobilissima quæque & potissimi principij participes ex cocto sincerissimo primoque alimento; reliquæ necessariæ ac illarum gratia institutæ ex deteriore ac reliquijs excrementisque. Perinde enim natura ac Paterfamilias prudens nihil admittere solet, ex quo facere aliquid commodi possit. Dispensatur autem in cura rei familiaris, ita vt cibus optimus detur liberis, deterior seruis, vilissi-

mus socijs animalibus. Vt enim incremento iam addito mens aduena facit hæc; sic in ortu ipsa natura ex sincerissima materia carnem cæterorumque sensoriorum corpora conficit; ex recrementis vero ossa, neruos, pilos, vngues, vngulas & reliqua generis eiusdem constituit. Quamobrem hæc vltima efficiuntur, cum iam suppetit excrementum naturæ. Triplicem namque cibum prudens pater familias facit: ex purissimo tritico sibi filijsque suis, ex minus puro seruis, ac demum reliquum furtur gallinis ac porcis tradit. Sic natura sapiens præcipuas partes ex purissima efformat & sustentat materia; reliquas ex minus pura; excrementa & reiectanea pilos, vngues, vngulas, cornua, dentes, rostra. Ita vniuersa animalium corpora constant & conseruantur. In quorum descriptione non ignoro quædam esse, quæ ab anatomicis accuratius ac pluribus pertractentur. Verum neq; nobis fuit propositum minutissima quæque persequi, sed idoneum animæ corpus organicum præparare; neque à Philosopho plura desiderari debent.

HIERONYMI

FINIS.

